

Stručná analýza návrhu Evropské komise na změnu nařízení EUDR

Návrh EK nezavádí odklad působnosti nařízení, ale pouze šestiměsíční období, kdy střední a velké podniky nebudou sankcionovány za nedodržení požadavků nařízení, a je o 6 měsíců prodlouženo odložení povinností pro podniky, které byly mikro nebo malými podniky k 31. prosinci 2024.

Hlavní parametry návrhu EK:

- 1) **Zůstává plná dosledovatelnost** všech relevantních produktů, ale částečně se mění systém předávání referenčních čísel a nových identifikátorů deklarací,
- 2) **Zůstává povinnost provádění náležité péče**, ale mění se výčet subjektů, na které se vztahuje. Nově se týká pouze subjektů uvádějících relevantní komoditu/produkt poprvé na trh EU. Netýká se následných subjektů, které jí využijí při výrobě svých produktů.
- 3) **Mění se definice hospodářského subjektu na „subjekt“**. Subjekt znamená každou fyzickou nebo právnickou osobu, která v rámci své podnikatelské činnosti uvádí relevantní produkty na trh nebo je vyváží, s výjimkou následných subjektů.
- 4) **Zavádí se nová kategorie následných subjektů** (downstream operator) = jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, která v rámci obchodní činnosti uvádí na trh nebo vyváží relevantní výrobky vyrobené s použitím relevantních výrobků, z nichž všechny jsou kryty prohlášením o náležité péči nebo zjednodušeným prohlášením; (následné subjekty mají zjednodušené povinnosti stejně jako obchodníci = neprovádí náležitou péči, ale předává čísla, musí být registrován v IT systému EU, poskytovat informace o dodavatelích a odběratelích)
- 5) **Zavádí se nová kategorie subjektů „mikro a malý primární subjekt“** = provozovatel, který je fyzickou osobou nebo mikro- či malým podnikem, ... bez ohledu na jeho právní formu, který je usazen v zemi klasifikované jako nízkoriziková ..., a který v rámci podnikatelské činnosti uvádí na trh nebo vyváží příslušné produkty, které tento provozovatel sám vypěstoval, sklídl, získal nebo choval na příslušných pozemcích, nebo pokud jde o skot, na hospodářstvích. Pozn.: vztahuje se na ně povinnost registrovat se v IT systému EU, pokud shodné informace nejsou dostupné v národním systému, typicky skot. Musejí vykonávat náležitou péči pro své produkty, ale nemusejí vydávat prohlášení o náležité péči. Nepředávají referenční čísla, ale identifikátory deklarací.

Pozn.: Tento dokument nepředstavuje právní stanovisko. Jde analýzu Sekretariátu PK ČR a PK ČR nenese žádnou odpovědnost za jeho využití v praxi. Výklad Evropské komise se od analýzy může lišit. V případě potřeby kontaktujte Ing. Jiřího Šíru (sir@foodnet.cz)

- 6) **Vznikají rozdíly mezi mikro a malými podniky.** Ty, které prodávají svoji produkci dále a musejí se registrovat v IT systému EK, a mikro a malými **primární** subjekty, které uvádějí na trh pouze relevantní komodity/produkty z vlastní výroby.
- 7) Zplnomocnění zástupci mohou nově fyzické osoby a mikropodniky registrovat v IT systému.
- 8) Další změny jako posun generální revizní klausule atd.

Zhodnocení navržených změn

Negativní aspekty:

- a) Návrh neznamena odklad působnosti nařízení o jeden rok.
- b) Návrh nezbavuje subjekty povinnosti být registrován v EU systému a shromažďovat informace (referenční čísla a identifikátory deklarací) a předávat je dále. To může být problém např. u masných výrobků.
- c) Návrh nezavádí čtvrtou kategorii zemí se zanedbatelným rizikem, která by umožnila minimalizovat nebo zcela eliminovat požadavky na subjekty ze zemí, kde odlesňování nehrozí.
- d) Návrh přináší obrovskou míru právní nejistoty do obchodních vztahů, protože vytváří roční období, kdy požadavky platí pro střední a velké podniky, ale neplatí pro jejich dodavatele z řad mikro a malých podniků.
- e) Další obrovská právní nejistota vzniká tím, že požadavky na střední a velké podniky budou platit, ale jejich neplnění nebude sankcionováno příslušnými orgány. V případě nefunkčnosti IT systému EK bude otázka, jak bude řešeno s odběrateli, zda bude fungovat předávání referenčních čísel a identifikátorů deklarací v případě výpadku systému, zda přijmou dodávku, která případně neplní požadavky během období, kdy nebudou ukládány sankce.
- f) Navíc vzniká obrovské riziko sankce v případě, že produkt bude uveden na trh při nesplnění požadavků nařízení v „bezankčním“ období, ale bude na trhu v době po skončení bezankčního období a v případě kontroly příslušného orgánu půjde o porušení povinností podle nařízení se všemi důsledky.
- g) Zásadním problémem je, že odložení platnosti sankcí ze strany příslušných orgánů není v souladu s dalším předpisem EU. Konkrétně lhůta pro trestněprávní postih za nedodržení nařízení EUDR je směrnici č. 2024/1203 stanovena na 21. května 2026, kdy povinnosti podle nařízení budou platit pro střední a velké podniky. Tyto podniky a jejich pracovníci by mohli být vystaveni trestnímu stíhání, přestože by za nedodržení pravidel nehrozily sankce.

Pozitivní aspekty:

- h) Návrh zjednodušuje povinnosti subjektů např. tím, že není nutné opakovat náležitou péči v dodavatelském řetězci.
- i) Návrh sjednocuje pravidla pro dosledovatelnost produktů tím, že sladí předávání informací v dodavatelském řetězci – jednotné předávání referenčních čísel a identifikátorů deklarací.
- j) Návrh přináší možnost zjednodušení administrace pro mikro a malé podniky v případě, že požadované informace jsou k dispozici v národním registru. Členský stát ale musí pečlivě prověřit, že jeho registry informace obsahují. Mezi požadované informace patří mj. kód celního sazebníku, popis produktu, obchodní název, množství produktů, které má být uvedeno na trh apod.

Závěr

Návrh Evropské komise nesplňuje požadavky PK ČR na smysluplné zjednodušení nařízení EUDR. I po jeho schválení by administrativní zátěž na podniky v ČR byla neadekvátní vzhledem k zanedbatelnému riziku odlesňování v ČR.

Proto Potravinářská komora ČR zaujímá následující stanovisko:

- 1) odmítá návrh Evropské komise na úpravu nařízení č. 2023/1115 proti odlesňování (EUDR),
- 2) navrhuje jeho zrušení v celém rozsahu,
- 3) za minimum považuje odklad nařízení o 1 rok a nastolení diskuse o skutečném zjednodušení nařízení.